

Sygn. akt I ACa 534/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	S.S.A. Anna Cesarz
Sędziowie:	S.A. Wiesława Kuberska
	S.O. (del.) Ryszard Badio (spr.)
Protokolant:	stażysta Paulina Działońska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2017 r. w Łodzi

na rozprawie

spraw połączonych z powództwa Skarbu Państwa-Starosty (...)

przeciwko K. L. (1) i J. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 26 stycznia 2017 r.

sygn. akt I C 223/16

1. **oddala obie apelacje;**
2. **znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 534/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Sieradzu orzekł w sposób następujący w sprawach połączonych z powództwa Skarbu Państwa – Starosty (...) przeciwko K. L. (1) oraz przeciwko J. K. (1):

1. zasądził od pozwanego K. L. (1) na rzecz powoda:

a) kwotę 81.524,38 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 września 2016 roku do dnia zapłaty,

b) odsetki ustawowe za opóźnienie:

- od kwoty 274.000,00 zł od dnia 10 września 2016 roku do dnia 20 września 2016 roku,
- od kwoty 254.000,00 zł od dnia 21 września 2016 roku do dnia 11 października 2016 roku,
- od kwoty 253.440,26 zł od dnia 12 października 2016 roku do dnia 19 października 2016 roku,
- od kwoty 53.933,77 zł od dnia 20 października 2016 roku do dnia 09 listopada 2016 roku,
- od kwoty 52.934,77 zł od dnia 10 listopada 2016 roku do dnia 14 listopada 2016 roku,
- od kwoty 33.304,33 zł od dnia 15 listopada 2016 roku do dnia zapłaty,

2. oddalił powództwo skierowane przeciwko K. L. (1) w pozostałej części,

3. zasądził od powoda na rzecz pozwanego K. L. (1) kwotę 6.492,33 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa prawnego,

4. nakazał pobrać od pozwanego K. L. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 4.084,57 zł tytułem brakującej części opłaty stosunkowej, od uiszczenia której powód był zwolniony,

5. zasądził od pozwanego J. K. (1) na rzecz powoda

a) kwotę 81.524,38 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 09 września 2016 roku do dnia zapłaty,

b) odsetki ustawowe za opóźnienie:

- od kwoty 274.000,00 zł od dnia 10 września 2016 roku do dnia 12 października 2016 roku,
- od kwoty 273.960,66 zł od dnia 13 października 2016 roku do dnia 21 października 2016 roku,
- od kwoty 251.486,98 zł od dnia 22 października 2016 roku do dnia 26 października 2016 roku,
- od kwoty 251.198,94 zł od dnia 27 października 2016 roku do dnia 14 listopada 2016 roku,
- od kwoty 248.987,53 zł od dnia 15 listopada 2016 roku do dnia 24 listopada 2016 roku,
- od kwoty 248.699,49 zł od dnia 25 listopada 2016 roku do dnia zapłaty,

6. oddalił powództwo skierowane przeciwko J. K. (1) w pozostałej części,

7. zasądził od powoda na rzecz pozwanego J. K. (1) kwotę 6.492,33 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa prawnego,

8. nakazał pobrać od pozwanego J. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 4.084,57 zł tytułem brakującej części opłaty stosunkowej, od uiszczenia której powód był zwolniony.

Przedstawione wyżej rozstrzygnięcie oparte zostało na następujących ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji:

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 6/12 Sąd Okręgowy w Sieradzu uznał K. L. (1) i J. K. (1) za winnych między innymi tego, że w okresie od 16 lutego 2007 roku do 22 czerwca 2007 roku w P., S. i Z., działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą pełniącą funkcję prezesa zarządu Rolniczej

Spółdzielni Produkcyjnej w P., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru przywłaszczenia pieniędzy pochodzących ze sprzedaży nieruchomości nr 198/1, obręb 17 P., będącej własnością Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P., udzielili pomocy T. B. w przedłożeniu przez niego w Banku Spółdzielczym w S. poświadczających nieprawdę dokumentów w celu uzyskania kredytu preferencyjnego w kwocie 957 990,00 zł na urządzenie gospodarstwa rolnego przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia w ten sposób, że K. L. (1) jako Zastępca Prezesa Zarządu Spółdzielni działający wspólnie z inną osobą, za wiedzą i zgodą J. K. (1) świadomego ciążącego na K. L. (1) i innej osobie obowiązku zajmowania się sprawami majątkowymi Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. zawarli 16 lutego 2007 roku z T. B. umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości o nr 198/1, obręb 17 P., powierzchni 15,95 ha i nr Kw nr (...), w której wpisano niezgodne z prawdą dane dotyczące całkowitej ceny sprzedaży nieruchomości w wysokości 1.400.000,00 zł oraz zapłaconego zadatku w kwocie 420.000,00 zł, a następnie po przedłożeniu 22 marca 2007 roku przez T. B. tego dokumentu w Banku Spółdzielczym w S. i zawarciu przez niego 30 kwietnia 2007 roku umowy kredytu T. B., K. L. (1) i inna osoba, działając za wiedzą i zgodą J. K. (1), złożyli 22 maja 2007 roku w Kancelarii Notarialnej w Z. niezgodne z prawdą oświadczenia odnośnie ceny sprzedaży wyżej wymienionej nieruchomości w wysokości 1.400.000,00 zł oraz zapłaconego przez T. B. zadatku w wysokości 442.010,00 zł, wprowadzając podstępnie w błąd notariusza R. B. będącego funkcjonariuszem publicznym i wyłudzając w ten sposób poświadczenie przez niego nieprawdy w akcie notarialnym sprzedaży opisanej wyżej nieruchomości Rep. A nr 3189/2007 z 22 maja 2007 roku odnośnie całkowitej ceny sprzedaży tej nieruchomości i wręzonego zadatku, który to dokument warunkujący wypłatę kwoty kredytu T. B. przedłożył w Banku Spółdzielczym w S., a następnie po wpłynięciu na rachunek bankowy Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. kwoty 957 990,00 zł z tytułu sprzedaży opisanej wyżej nieruchomości, pochodzącej z kredytu udzielonego T. B. przez Bank Spółdzielczy w S. na jej zakup, dokonali przywłaszczenia z tej sumy kwoty 910.000,00 zł, tj, mienia znacznej wartości w ten sposób, iż 22 czerwca 2007 roku inna osoba, za aprobatą K. L. (1) i J. K. (1) dokonała przelewu na należące do niej konto osobiste kwoty 302.000,00 zł, jak też przelewów kwot po 274.000,00 zł na konta osobiste K. L. (1) i J. K. (1) oraz przelewu kwoty 60.000,00 zł na konto Z. O., przy czym K. L. (1) jako zobowiązany na podstawie ustawy z 16 września 1982 roku - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r., Nr 188, poz. 1848 ze zm.) oraz statutu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. do prowadzenia spraw majątkowych Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w związku z powołaniem go na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia tej Spółdzielni nr (...)/92 z 04 stycznia 1992 roku na członka Zarządu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej z funkcją Zastępcy Prezesa Zarządu poprzez nadużycie udzielonych mu uprawnień, a J. K. (1) jako członek tej spółdzielni mający świadomość funkcji sprawowanych przez inną osobę oraz K. L. (1) wyrządzili tej Spółdzielni szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w wysokości 1.415.000 zł, dokonując sprzedaży nieruchomości nr 198/1, obręb 17 P., za kwotę 957.990,00 zł w opisany wyżej sposób, a więc winnych popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 296 § 1, 2 i 3 i art. 284 § 1 w zw. z art. 294 § 1 i art. 18 § 3 w zw. z 286 § 1 w zw. z art. 294 § 1 i art. 297 § 1 i art. 272 i art. 273 w zw. z art. 11 § 2 w zw. z art. 12 ustawy z 06 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym 07 czerwca 2010 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 w zw. z art. 11 § 3 oraz art. 33 § 2 w zw. z art. 309 ustawy z 06 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym 07 czerwca 2010 roku. W związku z tym wymierzył K. L. (1) karę 2 lat pozbawienia wolności oraz 450 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 40 złotych, natomiast J. K. (1) karę 2 lat pozbawienia wolności oraz 250 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 40 złotych,

Tym samym wyrokiem Sąd Okręgowy w Sieradzu orzekł wobec K. L. (1) i J. K. (1) obowiązek naprawienia w części szkody wyrządzonej przestępstwem przypisanym poprzez uiszczenie na rzecz Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. po 274 000,00 zł.

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w P. wpisana pod nr 260-A nie została przerejestrowana (wpisana) do Krajowego Rejestru Sądowego i nie złożyła wniosku do dnia 31 grudnia 2015 roku o wpis do tego rejestru. W związku z tym Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego uznał ją za wykreśloną z rejestru z dniem 01 stycznia 2016 roku - na podstawie ust. 2a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 roku Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 1997 roku, Nr 121, poz. 770).

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II Ko 223/16, Sąd Okręgowy w Sieradzu nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu wyrokowi Sądu Okręgowego w Sieradzu z 28 czerwca 2013 roku wydanemu w sprawie IIK 6/12 w zakresie orzeczenia wobec K. L. (1) i J. K. (1) obowiązku naprawienia w części szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez uiszczenie na rzecz Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. po 274.000,00 zł ustalając, iż wierzycielem jest Skarb Państwa - reprezentowany przez Starostę (...).

Powód, w pismach z dnia 07 lipca 2016 roku, wezwał K. L. (1) i J. K. (1) do zapłaty sumy pieniężnej zasądzonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 28 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 6/12, tj. kwoty 274 000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 01 kwietnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Wezwania do zapłaty zostały doręczone K. L. (1) i J. K. (1) 14 lipca 2016 roku.

Postanowieniem z dnia 20 września 2016 roku wydanym w sprawie sygn. akt II Ko 314/16, Sąd Okręgowy w Sieradzu uchylił zabezpieczenie majątkowe zastosowane na mieniu K. L. (1) postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej w Zduńskiej Woli z dnia 14 lutego 2008 roku w sprawie Ds. 1524/07 i zwolnił spod zabezpieczenia środki finansowe zdeponowane na rachunkach bankowych banku (...) Oddział w Z. nr (...) na kwotę 100.000,00 zł, nr (...) na kwotę 80.000,00 zł i nr (...) oraz uchylił zabezpieczenie majątkowe zastosowane na mieniu J. K. (1) postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej w Zduńskiej Woli z dnia 05 czerwca 2009 roku w sprawie V Ds. 4/08 Prokuratury Okręgowej w Sieradzu w ten sposób, że zwolnił spod zabezpieczenia środki finansowe znajdujące się na rachunkach bankowych nr (...) w Banku (...) /Zd-W. - lokata (...) 49.583 na kwotę 24.000,00 zł, nr (...) w Banku Spółdzielczym w S. na kwotę 36,90 zł nr (...) w Banku (...) /Zd-W. na kwotę 2.253,32 zł zastrzegając, iż zwolnione środki finansowe zgromadzone na wskazanych rachunkach wraz z odsetkami zostaną wypłacone Skarbowi Państwa - Staroście (...) w wykonaniu pkt 7 wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z 28 czerwca 2013 roku wydanego w sprawie o sygn. akt II K 6/12 oraz postanowienia tegoż Sądu z 17 czerwca 2016 roku w sprawie o sygn. akt II Ko 223/16.

Na poczet kwoty 274.000,00 zł określonej w wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 28 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt IIK 6/12 K. L. (1) uiszczył dobrowolnie kwotę 20.000,00 zł w dniu 20 września 2016 roku. Na poczet powyższej zaległości przekazane zostały przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli A. N., na konto powoda, kwoty: 559,74 zł w dniu 11 października 2016 roku, 3.655,47 zł w dniu 19 października 2016 roku, 195.851,02 zł w dniu 19 października 2016 roku, 999,00 zł w dniu 9 listopada 2016 roku i 19.630,44 zł w dniu 14 listopada 2016 roku.

Na poczet kwoty 274.000,00 zł określonej w wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 28 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt IIK 6/12 J. K. (1) nie uiszczył dobrowolnie żadnej kwoty. Natomiast Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli A. N. na jej częściowe pokrycie przekazał kwotę: 39,34 zł w dniu 12 października 2016 roku, 22.473,68 zł w dniu 21 października 2016 roku, 288,04 zł w dniu 26 października 2016 roku, 2.211,41 zł w dniu 14 listopada 2016 roku i 288,04 zł w dniu 24 listopada 2016 roku.

J. K. (1) ma 55 lat, z zawodu jest tokarzem, ma wykształcenie zawodowe, utrzymuje się z renty w wysokości około 900,00 zł netto miesięcznie, choruje na nadciśnienie, cukrzycę, ma wadę serca, przeszedł udar 3 lata temu.

K. L. (1) ma 52 lata, z zawodu jest tokarzem, pracuje w Holandii, przeciętnie zarabia około 30.000,00 zł w ciągu roku, nie posiada innych dochodów.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek pełnomocnika pozwanych zawarty w odpowiedzi na pozew dotyczący zwrócenia się do (...) i Banku Spółdzielczego w S. o udzielenie informacji dotyczącej wysokości środków finansowych na rachunkach pozwanych uznając, że nie wnosi on nic do sprawy, a przez to jest zbędny. Ponadto zdaniem Sądu Okręgowego wniosek godził w tajemnicę bankową.

Mając na uwadze przedstawione wyżej ustalenia Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że kwestią sporną w postępowaniu była możliwość dalszego dochodzenia odsetek w postępowaniu cywilnym w przypadku orzeczenia

przez sąd karny środka karnego w postaci naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. Zdaniem Sądu Okręgowego nie było żadnych przeszkód materialnoprawnych i procesowych do tego, by powód w niniejszej sprawie dochodził odsetek od przywłaszczonej przez pozwanych kwoty po 274.000,00 zł. Sąd Okręgowy w Sieradzu w wyroku z dnia 28 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt IIK 6/12 nie orzekł o odsetkach, ponieważ art. 46 k.k. wskazuje na obowiązek naprawienia szkody wynikłej bezpośrednio z przestępstwa, co oznacza, że w oparciu o ten przepis wyłączona jest możliwość uwzględnienia przy ustalaniu wysokości szkody tych składników i elementów szkody, które wynikły z następstw czynu w postaci odsetek. W tym wypadku otwarta pozostaje droga dochodzenia odsetek w późniejszym postępowaniu cywilnym. Ponadto zdaniem Sądu pierwszej instancji sytuacja prawna osoby, na rzecz której orzeczono obowiązek naprawienia szkody jako środek karny z art. 46 k.k. nie może być gorsza od sytuacji osoby pokrzywdzonej, na rzecz której takiego środka by nie orzeczono tym bardziej, że celem, takiego wniosku jest wyłącznie żądanie orzeczenia przez sąd środka karnego, a więc zastosowania karnoprawnych konsekwencji popełnionego przestępstwa.

W zakresie początkowej daty biegu odsetek Sąd Okręgowy stwierdził, że powód nie dochodził odsetek od kwoty zasądzonej w procesie karnym tytułem środka karnego, lecz odsetek od kwoty stanowiącej zobowiązanie pozwanych w stosunku do powoda, jako następcy prawnego Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P., w wysokości poniesionej szkody wyrządzonej przestępstwem. W przypadku przywłaszczenia kwoty pieniędzy termin spełnienia świadczenia wynika z natury (właściwości) zobowiązania. Dłużnik przywłaszczający pieniądze wie, że należą one do kogo innego, z istoty więc z przywłaszczenia pieniędzy wynika, że sprawca jest w zwłoce już od dnia popełnienia przestępstwa i nie zachodzi potrzeba wezwania go do ich zwrotu, aby uczynić mu skuteczny zarzut, że opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. Stanowisko takie utrwalone jest w orzecznictwie (uchwała SN z dnia 22 września 1970 roku, III PZP 18/70, (...) 1971- 1-5; wyroku SN z dnia 30 marca 1998 roku, III CKN 330/97; wyrok SA w Krakowie z dnia 29 czerwca 2000 roku, IIAKa 105/00, KZS 2000/7-8/41, wyrok SA w Łodzi z dnia 07 czerwca 2013 roku, I ACa 121/13). Zatem w niniejszej sprawie powód mógł żądać odsetek od dnia 23 czerwca 2007 roku, gdyż w dniu 22 czerwca 2007 roku, co wynika z opisu czynu, za popełnienie którego powodowie zostali skazani prawomocnym wyrokiem karnym, I. S. przelała na konta pozwanych kwoty po 274.000,00 zł i w tym dniu pozwani winni tę kwotę zwrócić, a od dnia następnego byli w zwłoce.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wypowiedział się w przedmiocie zarzutu przedawnienia wskazując, że zgodnie z treścią art. 118 k.c. roszczenia okresowe przedawniają się z upływem lat trzech.

Mając na uwadze to, że powód wniósł pozew w dniu 9 września 2016 roku, a także z uwagi na treść art. 125 § 1 pkt 1 k.c., z którego wynika, że bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, Sąd Okręgowy stwierdził, że powodowi należą się odsetki ustawowe za opóźnienie od każdego pozwanego od kwoty 274 000,00 zł za okres od dnia 09 września 2013 roku w kwocie po 81 524,38 zł. Dlatego Sąd orzekł, jak w pkt 1 a i 5 a wyroku, na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 481 k.c. W pozostałej części Sąd powództwa sprecyzowane w pkt 1 oddalił, o czym orzekł, jak w pkt 2 i 6 wyroku.

Zgodnie z treścią art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy, dlatego Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt 1a i 5a wyroku i zasądził od skapitalizowanych odsetek odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia złożenia obu powództw, tj. od dnia 09 września 2016 roku.

Sąd Okręgowy uznał; że podniesienie przez pozwanych zarzutu przedawnienia nie jest sprzeczne z treścią art. 5 k.c., gdyż nie stało na przeszkodzie, aby Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w P. wystąpiła po 2007 roku ze stosownym powództwem o zapłatę przez pozwanych kwoty po 274 000,00 zł z ustawowymi odsetkami. Sąd stwierdził, że powód nie wykazał żadnymi dowodami, że Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w P. nie miała możliwości wystąpienia z takim powództwem, np. wobec braku stosownych organów i następnie z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, przerywającego bieg przedawnienia. Natomiast twierdzenie, że nie było to zasadne wobec toczącej

się sprawy karnej jest twierdzeniem nieuzasadnionym z oczywistych względów, gdyż zasądzenie powyższej kwoty w postępowaniu cywilnym nie było w żaden sposób uzależnione od wyniku postępowania karnego.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt 2b i 5b wyroku na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 481 kc., zasądzając stosowne odsetki od kwoty 274 000,00 zł. Czyniąc to Sąd pierwszej instancji wziął pod uwagę to, że powód ograniczył swoje żądanie w tym zakresie na skutek częściowego uregulowania należności przez pozwanych w toku procesu. Sąd zauważył, że K. L. (1) uiścił dobrowolnie kwotę 20 000,00 zł w dniu 20 września 2016 roku oraz, że na poczet powyższej zaległości K. L. (1) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli A. N. przekazał powodowi kwotę: 559,74 zł w dniu 11 października 2016 roku, 3 655,47 zł w dniu 19 października 2016 roku, 195 851,02 zł w dniu 19 października 2016 roku, 999,00 zł w dniu 09 listopada 2016 roku i 19 630,44 zł w dniu 14 listopada 2016 roku. Sąd wziął pod uwagę również i to, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli A. N. na pokrycie zaległości J. K. (1) przekazał na konto powoda kwotę: 39,34 zł w dniu 12 października 2016 roku, 22 473,68 zł w dniu 21 października 2016 roku, 288,04 zł w dniu 26 października 2016 roku, 2 211,41 zł w dniu 14 listopada 2016 roku i 288,04 zł w dniu 24 listopada 2016 roku.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo skierowane przeciwko K. L. (1) o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 274.000,00 zł od dnia wniesienia powództwa, tj. od dnia 09 września 2016 roku do dnia 10 września 2016 roku, czyli za jeden dzień, o czym orzekł, w pkt 2 wyroku, gdyż w pkt 1 wyroku zasądził skapitalizowane odsetki do dnia 09 września 2016 roku. Z tego samego powodu Sąd oddalił powództwo skierowane przeciwko J. K. (1) o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 274 000,00 zł od dnia wniesienia powództwa, tj. od dnia 09 września 2016 roku do dnia 10 września 2016 roku, czyli za jeden dzień, o czym orzekł, w pkt 6 wyroku, gdyż w pkt 1 wyroku zasądził skapitalizowane odsetki do dnia 09 września 2016 roku.

Ponadto Sąd Okręgowy oddalił powództwo skierowane przeciwko J. K. (1), które zostało sprecyzowane w piśmie procesowym pełnomocnika powoda z dnia 08 grudnia 2017 roku o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 251.486,98 zł od dnia 27 października 2016 roku do dnia 24 listopada 2016 roku, gdyż nie znajduje ono uzasadnienia w w/w przepisach prawa (najprawdopodobniej doszło do oczywistej omyłki pisarskiej w piśmie precyzującym to powództwo).

Sąd Okręgowy nie podzielił twierdzenia pozwanych, że częściowo wykonali oni swoje zobowiązanie - K. L. (1) w 2008 roku, a J. K. (1) w 2009 roku (daty wydania postanowień przez prokuratora i sąd) - wobec zastosowania zabezpieczenia majątkowego, gdyż ani powód, ani jego poprzednik prawny nie mogli zaspokoić się z kwot zabezpieczonych na rachunkach pozwanych bez stosownej decyzji sądu, która zapadła dopiero w 2016 roku. Zatem nie można uznać, że wydane postanowienia o zabezpieczeniach majątkowych były równoznaczne z częściowym wykonaniem zobowiązania.

O kosztach procesu należnych pozwanym od powoda Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 3 i 7 wyroku, na podstawie art. 100 k.p.c.

Powód poniósł koszty procesu w sprawie przeciwko K. L. (1) w wysokości 14.400,00 zł - koszty zastępstwa prawnego. Pozwany K. L. (1) poniósł koszty procesu w wysokości 14.417,00 zł (14.400,00 zł - koszty zastępstwa prawnego, 17,00 - koszty opłaty skarbowej). Przyjmując, że powód wygrał sprawę w 27,50 %, Sąd stwierdził, że wygrał koszty procesu w wysokości 3.960,00 zł (27,50 % z kwoty 14.400,00 zł), natomiast przyjmując, że przegrał sprawę w 72,50 %, to należy stwierdzić, że przegrał koszty procesu w wysokości 10 452,33 zł (72,50 % z kwoty 14.417,00 zł). Zatem powód winien zwrócić pozwanemu K. L. (1) kwotę 6 492,33 zł (10.452,33 zł minus 3.960,00 zł) tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Powód poniósł koszty procesu w sprawie przeciwko J. K. (1) w wysokości 14.400,00 zł - koszty zastępstwa prawnego. Pozwany J. K. (1) poniósł koszty procesu w wysokości 14.417,00 zł (14.400,00zł - koszty zastępstwa prawnego, 17,00 - koszty opłaty skarbowej). Przyjmując, że powód wygrał sprawę w 27,50 %, Sąd stwierdził, że wygrał koszty procesu w wysokości 3.960,00 zł (27,50 % z kwoty 14.400,00 zł), natomiast przyjmując, że przegrał sprawę w 72,50 %, to należy stwierdzić, że przegrał koszty procesu w wysokości 10.452,33 zł (72,50 % z kwoty 14.417,00 zł). Zatem powód

winien zwrócić pozwanemu J. K. (1) kwotę 6.492,33 zł (10.452,33 zł minus 3.960,00 zł) tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

O brakujących kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 4 i 8 wyroku, na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku, poz. 623) w zw. z art. 100 k.p.c., przyjmując te same proporcje w zakresie wygrania przez strony niniejszej sprawy.

Brakujące koszty procesu w przypadku powództwa skierowanego przeciwko K. L. (1) wynoszą 14.853,00 zł - opłata stosunkowa od zgłoszonego roszczenia. Koszty, które powinien ponieść K. L. (1) wynoszą 4 084,57 zł (27,50 % z 14 853,00 zł).

Brakujące koszty procesu w przypadku powództwa skierowanego przeciwko J. K. (1) wynoszą 14.853,00 zł - opłata stosunkowa od zgłoszonego roszczenia. Koszty, które powinien ponieść J. K. (1) wynoszą 4.084,57 zł (27,50 % z 14.853,00 zł).

Apelację od przedstawionego wyżej wyroku wniosły obie strony:

Powód zaskarżył wyrok w części tj. w zakresie punktów: 2,3,6 i 7 zarzucając:

- naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

a) art. 233 § 1 KPC poprzez:

- naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów przy ocenie materiału dowodowego zebranego w sprawie, polegające na sprzecznym z zebranymi dowodami stwierdzeniu, że „powód nie wykazał żadnymi dowodami, że Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w P. nie miała możliwości wystąpienia z powództwem, np. wobec braku stosownych organów i następnie z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, przerywającego bieg przedawnienia”, gdy jednocześnie Sąd I instancji ustalił, że:

- „Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 6/12 Sąd Okręgowy w Sieradzu uznał K. L. (1) i J. K. (1) za winnych tego, że w okresie od 16 lutego 2007 roku do 22 czerwca 2007 roku w P., S. i Z., województwa (...), działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą pełniącą funkcję prezesa zarządu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego przywłaszczenia pieniędzy pochodzących ze sprzedaży nieruchomości nr 198/1, obręb 17 P., będącej własnością Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P., udzielili pomocy T. B. w przedłożeniu przez niego w Banku Spółdzielczym w S. poświadczających nieprawdę dokumentów w celu uzyskania kredytu preferencyjnego w kwocie 957.990,00 zł na urządzenie gospodarstwa rolnego przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia w ten sposób, że K. L. (1) jako Zastępca Prezesa Zarządu Spółdzielni działający wspólnie z inną osobą, za wiedzą i zgodą J. K. (1) świadomego ciążącego na K. L. (1) i innej osobie obowiązku zajmowania się sprawami majątkowymi Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P.”

- wyrok Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 28 czerwca 2013 roku wydany w sprawie o sygn. akt II K 6/12 potwierdza ponadto w swojej sentencji (Np. w punkcie III, IV), że w skład zarządu Spółdzielni w momencie przywłaszczenia środków pieniężnych przez pozwanych wchodził - I. S. i K. L. (1) i jednocześnie oni byli zaangażowani w czyn przestępczy;

- **z wyjaśnień złożonych przez pozwanego J. K. (1) na rozprawie w dniu 5 grudnia 2016 r. wynikało, że „I. S., K. L. (1) i I. D. byli w zarządzie Spółdzielni, I. D. nie żyje; zaś pozwany K. L. (1) wskazał, że: "my tylko we dwoje zostaliśmy ze wszystkich członków spółdzielni (...) dwaj panowie nie przychodzili na spotkania z kuratorem. W marcu tego roku dowiedziałem się, że Spółdzielnia przeszła na Skarb Państwa. Jak dostałem wezwanie do zapłaty poszedłem do Starostwa i chciałem spłacić dług" a zatem, że Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w P. nie posiadała funkcjonujących organów, które mogłyby podjąć działania zmierzające do dochodzenia**

należności wobec pozwanych i z tej również przyczyny w 2014 r. powołany został kurator dla tej osoby prawnej, a nadto postępowanie karne toczyło się wobec osób wchodzących w skład zarządu, co z natury rzeczy wyłączało możliwość podjęcia przez nich działań względnych nich samych.

- naruszenie swobodnej oceny dowodów w zakresie uchybienia przez pozwanych zgłoszonym zarzutem przedawnienia zasadom współzycia społecznego, w szczególności zaś zasadom sprawiedliwości społecznej i słuszności, wskutek pominięcia przy tej ocenie okoliczności związanych z wyrządzeniem szkody przestępstwem, a następnie brakiem jakichkolwiek działań zmierzających do zwrotu przywłaszczonych środków pieniężnych aż do momentu wezwania otrzymanego od powoda oraz wcześniejszego wydatkowania tych środków (w przypadku pozwanego J. K. (1) jedynie niewielka część - ok. 20 tys. zł - została zabezpieczona w ramach postępowania karnego przygotowawczego, zaś w przypadku pozwanego K. L. (1) - ok. 195 tys. zł) i potraktowanie zarzutu przedawnienia w sposób właściwy dla każdego podobnego przypadku spóźnionego dochodzenia należności przez wierzyciela, mimo rażącej naganności przestępczego postępowania pozwanych;

- sprzeczne z zasadami wiedzy powszechnej i doświadczenia życiowego uznanie, że powód nie wykazał żadnymi dowodami, że Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w P. nie miała możliwości wystąpienia z takim powództwem, np. wobec braku stosownych organów i następnie z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, przerywającego bieg przedawnienia, w sytuacji gdy organ wykonawczy tej Spółdzielni tworzyły osoby zaangażowane w przestępstwo i musiałyby dochodząc wskazanych na wstępie roszczeń kierować je przeciwko sobie, zaś od 2014 r. został powołany kurator zobowiązany do ukonstytuowania organów spółdzielni, bądź jej likwidacji, który pozbawiony był możliwości prowadzenia bieżących spraw spółdzielni, w tym dochodzenia jej należności.

- naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

b) art. 5 KC w z w. z art. art. 118 KC poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że podniesienie przez pozwanych zarzutu przedawnienia nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, w tym w szczególności z zasadami sprawiedliwości społecznej i słuszności, mimo że:

-realne możliwości dochodzenia przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w P. w postępowaniu cywilnym od pozwanych należności przyznanych ostatecznie wyrokiem karnym nie istniały lub były w najlepszym razie mocno ograniczone, gdyż pozwani tworzyli zarząd tej Spółdzielni oraz jako jedyni mieli wiedzę o popełnionym przestępstwie i musieliby wskazane roszczenia kierować przeciwko sobie,

-pozwani aż do wezwania skierowanego do nich przez powoda i mimo upływu 3 lat od wydania wyroku karnego w ich sprawach, nie przejawiali woli dobrowolnej spłaty zadłużenia,

-uwzględnienie zgłoszonego przez nich zarzutu przedawnienia oznacza potraktowanie ich w sposób identyczny jak każdego innego dłużnika, którego zaległość nie powstała w następstwie popełnienia przestępstwa i który nie wykorzystał swojej pozycji celem faktycznego zablokowania możliwości dochodzenia od niego należności;

-ustanowiony dla Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w trybie art. 42 KC kurator nie był jej przedstawicielem ustawowym i nie mógł prowadzić bieżących jej spraw, w tym dochodzić jej należności.

W związku z przedstawionymi zarzutami powód wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego Wyroku w części, w zakresie punktów 2, 3, 6 i 7 wyroku poprzez:

a) ***zasądzenie od pozwanego K. L. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Starosty (...) dodatkowo kwoty 212.676,55 (dwieście dwanaście tysięcy sześćset siedemdziesiąt sześć 55/100) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 09 września 2016 roku do dnia zapłaty,***

b) **zasądzenie od pozwanego J. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Starosty (...) dodatkowo kwoty 212.676,55 (dwieście dwanaście tysięcy sześćset siedemdziesiąt sześć 55/100) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 09 września 2016 roku do dnia zapłaty,**

c) zasądzenie od pozwanego K. L. (1) na rzecz Skarbu Państwa — Starosty (...) zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, za obie instancje;

d) zasądzenie od pozwanego J. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa — Starosty (...) zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa

Pozwani w swojej apelacji zaskarżyli wyrok Sądu Okręgowego w punktach 1,3,4,5,7,8 zarzucając:

1. naruszenie art. 354 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. poprzez nieuwzględnienie spełnienia świadczenia przez pozwanych w części, która została zabezpieczona w postępowaniu przygotowawczym w postępowaniu karnym, pomimo wystąpienia nietypowych okoliczności, nie leżących po stronie dłużników i nie działania wierzyciela w uwagi na brak organów, a także nie podejmowanie działań przez powoda przez okres ponad 8 miesięcy od przejścia mienia pierwotnego wierzyciela, jak również nie nieuwzględnienie pozycji Skarbu Państwa żądającego zapłaty odsetek oraz sytuacji życiowej i materialnej pozwanych;

2. naruszenie art. 361 § 1 k.c. poprzez uznanie, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy wyrządzeniem szkody – brakiem zaspokojenia wierzyciela, a nie dochodzeniem należności przez wierzyciela zabezpieczonych środków pieniężnych.

W związku z tym pozwaniu wnieśli o zmianę zaskarżonego w części wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz każdego z pozwanych kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwanych powód wniósł o jej oddalenie oraz dopuszczenie i przeprowadzenie nowych dowodów w postaci następujących dokumentów (na podstawie art. 381 i 382 k.p.c.): pisma Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 1 marca 2016 r., wniosku o nadanie klauzuli wykonalności z dnia 11 marca 2016 r., pisma Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 21 czerwca 2016 r., wezwania do zapłaty z dnia 7 lipca 2016 r., wniosku o wszczęcie egzekucji z dnia 8 lipca 2016 r., pisma pozwanego J. K. z dnia 14 lipca 2016 r., pisma prokuratury z dnia 19 lipca 2016 r., pisma pozwanego K. L. z dnia 29 sierpnia 2016 r. – na okoliczność przebiegu działań powoda związanych z dochodzeniem należności od pozwanych, w tym przede wszystkim dat, w jakich powód uzyskiwał informacje o okolicznościach istotnych z punktu widzenia przysługujących mu roszczeń.

W piśmie z dnia 24 kwietnia 2017 r. pozwani wnieśli o przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci postanowienia z dnia 9 grudnia 2016 r. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli – A. N. celem podważenia stanowiska powoda, że pozwani nie ponieśli opłat w postępowaniu egzekucyjnym. Na rozprawie apelacyjnej cofnęli jednak ten wniosek.

Podczas rozprawy apelacyjnej pozwani wnieśli o oddalenie apelacji strony powodowej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Sąd Apelacyjny w całości zaakceptował i przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji.

Ustalenia faktyczne podlegały uzupełnieniu jedynie w zakresie opisu kroków prawnych podejmowanych przez powoda przeciwko pozwanym w roku 2016. Potrzeba uzupełnienia materiału dowodowego spowodowana została przez pozwanych w związku z podniesieniem zarzutu apelacyjnego, że powód przez osiem miesięcy po przejściu mienia spółdzielni nie podejmował żadnych działań w celu jego odzyskania.

W dniu 4 marca 2016 r. powód zapoznał się z wyrokiem karnym wydanym przeciwko pozwanym w sprawie II K 6/12 Sądu Okręgowego w Sieradzu (dokument doręczenia wyroku k. 240).

W dniu 11 marca 2016 r. powód wystąpił z wnioskiem o opatrzenie wyroku karnego, w zakresie obowiązku naprawienia szkody, klauzulą wykonalności na swoją rzecz. (wniosek o nadanie klauzuli wykonalności k. 237 – 239). Wniosek ten został uwzględniony w dniu 17 czerwca 2016 w sprawie II Ko 233/16, a tytuł wykonawczy wierzyciel otrzymał w dniu 22 czerwca 2017 r. (doręczenie tytułu wykonawczego k. 235).

W dniu 7 lipca 2016 r. powód wezwał każdego z pozwanych do zapłacenia kwoty 274.000 zł. (wezwania do zapłaty k. 242 – 245)

W dniu 8 lipca 2016 r. powód złożył wniosek o wszczęcie egzekucji (wniosek o wszczęcie egzekucji k. 246).

W dniu 19 lipca 2016 r. powód wystąpił do prokuratury Rejonowej w Zduńskiej woli o zwolnienie zabezpieczonych w toku postępowania karnego środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych pozwanych (wniosek o zwolnienie zabezpieczeń k. 250).

Apelacja pozwanych podlegała oddaleniu, jako nieuzasadniona.

Twierdzenie pozwanych, że powód powinien w pierwszej kolejności odjąć od wierzytelności kwoty zabezpieczone w postępowaniu karnym, a następnie od różnicy żądać odsetek, poczynszy od daty wskazanej w wezwaniu do zapłaty, a na pewno nie dłużej niż za okres trzech lat było chybione gdyż polegało na błędnym założeniu, że zabezpieczenie środków pieniężnych w postępowaniu karnym na poczet naprawienia szkody stanowiło wykonanie zobowiązania w znaczeniu przepisów Działu I, Tytułu VII, Księgi Trzeciej Kodeksu Cywilnego.

Konieczność zabezpieczenia środków pieniężnych zdeponowanych na rachunkach bankowych obu pozwanych była jedynie konsekwencją podjęcia przez nich obrony w toku postępowania karnego. Obaj twierdzili przecież, że są niewinni zarzucanych im czynów i aż do wydania prawomocnego wyroku skazującego nie mogli być traktowani inaczej. Zabezpieczone środki pieniężne pozostawały więc własnością pozwanych, a Spółdzielnia będąc wierzycielem nie mogła się zaspokoić z tych środków. Skutkiem tego niewłaściwe jest twierdzenie, że wraz z dokonaniem zabezpieczenia zobowiązanie naprawienia szkody poniesionej przez Spółdzielnię zostało częściowo wykonane. Gdyby pozwani przyznali się do winy wówczas zbędne byłoby długotrwałe postępowanie karne z ich udziałem, a szkoda w majątku Spółdzielni mogła być naprawiona dobrowolnie ze środków pieniężnych zdeponowanych na rachunkach bankowych pozwanych. Podejmując ryzyko procesu karnego pozwani sami sprowokowali więc konsekwencje niewykonania zobowiązania.

Po drugie, pozwani nie zdołali podważyć prawidłowości stanowiska przedstawionego w rozważaniach Sądu Okręgowego i popartego bogatym orzecznictwem, z którego jednoznacznie wynika, że osoba dopuszczająca się deliktu polegającego na przywłaszczeniu cudzych pieniędzy pozostaje w opóźnieniu w zakresie obowiązku ich zwrotu bezpośrednio po popełnieniu deliktu. Dla powstania stanu wymagalności roszczenia zbędne było więc w tym przypadku jakiegokolwiek wezwania do zapłaty. Doręczenie pozwanym takiego wezwania przez stronę powodową było obojętne z prawnego punktu widzenia.

Wskazane w apelacji pozwanych „nietypowe okoliczności niezależne dłużników tj niedziałanie wierzyciela ze względu na brak organów” w istocie potwierdzają tylko słuszność stanowiska przedstawionego w apelacji powoda.

Pozwani nie mogą w sposób uprawniony twierdzić, że to brak współpracy ze strony wierzyciela w znaczeniu art. 354 § 2 KC stał na przeszkodzie wykonania zobowiązania głównego, co wyklucza możliwość przypisania im odpowiedzialności za zobowiązanie uboczne. Po pierwsze bowiem przepis art. 481 § 1 KC stanowi, że wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie

było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Powstanie zobowiązania ubocznego do zapłacenia odsetek ustawowych za czas opóźnienia nie jest więc uzależnione od przyczyny opóźnienia. Po drugie z okoliczności sprawy nie wynika, aby pozwani chcieli dobrowolnie zwrócić Spółdzielni przywłaszczone pieniądze w okresie wszczęcia i prowadzenia postępowania karnego. Brak organów spółdzielni nie był tu istotny. Jak wynika z treści pisma pozwanego J. K. (1) do strony powodowej (k. 248) jeszcze w lipcu 2016 r. pozwany ten kontestował treść wyroku karnego i odmawiał zapłaty. Brak zapłaty nie był więc wynikiem braku organów Spółdzielni i nie mieścił się w dyspozycji art. 354 § 2 KC. Był on wynikiem braku woli wykonania zobowiązania, co stanowiło naruszenie obowiązku opisanego w art. 354 § 1 KC.

Jeśli po stronie pozwanych istniałaby wola wykonania zobowiązania, to brak organów Spółdzielni nie był przeszkodą w tym zakresie. Zgodnie bowiem z treścią art. 467 pkt 2 KC dłużnik może złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego jeżeli wierzyciel nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych ani przedstawiciela uprawnionego do przyjęcia świadczenia. Przepis art. 470 KC stanowi natomiast, że ważne złożenie do depozytu sądowego ma takie same skutki jak spełnienie świadczenia.

Przede wszystkim pozwani mogli zwrócić przywłaszczone pieniądze w okresie kiedy jeszcze w Spółdzielni funkcjonował zarząd. Po utracie przez Spółdzielnię organu zarządzającego mogli zaś złożyć posiadane pieniądze do depozytu sądowego, a wówczas ich zobowiązanie wygasłoby w zakresie dokonanej wpłaty. Mogło to nastąpić jeszcze przed dokonaniem zabezpieczenia pieniędzy na poczet przyszłego odszkodowania w postępowaniu karnym. Zabezpieczenie było konieczne, dlatego że pozwani kwestionowali swoją odpowiedzialność i odmawiali dobrowolnego naprawienia szkody. Gdyby zmienili stanowisko, to w każdym czasie mogli złożyć wnioski o przekazanie do depozytu sądowego środków pieniężnych zabezpieczonych w postępowaniu karnym. Taki wniosek wiązałby się z przyznaniem się do winy, ale przede wszystkim byłby uznaniem zobowiązania do naprawienia szkody wywołanej deliktem i doprowadził do wygaśnięcia zobowiązania.

Przedstawione przez powoda, w odpowiedzi na apelację pozwanych dokumenty, jednoznacznie wskazują, że po stronie powoda nie występowała żadna zwłoka w dochodzeniu swoich praw wynikających z punktu 7 wyroku karnego. Skarb Państwa nabył majątek Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. z dniem 1 stycznia 2016 r. Nie istnieje jednak taki mechanizm prawny, który pozwalałby na automatyczne powiadomienie nowego wierzyciela o skutkach nieprzerejestrowania Spółdzielni. W efekcie uprawnione jest twierdzenie powoda, że dopiero kurator ustanowiony dla Spółdzielni powiadomił go o nabyciu jej majątku. Stało się to w dniu 25 lutego 2016 r. i uruchomiło ciąg kroków prawnych celem pozyskania wyroku karnego, opatrzenia go klauzulą wykonalności, wezwania dłużników do zapłaty oraz wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Na żadnym etapie tego postępowania nie można mówić o zwłoce wierzyciela. Dopiero w toku podjętych działań windykacyjnych wierzyciel dowiedział się o zabezpieczonych środkach pieniężnych i doprowadził do ich zwolnienia na swoją rzecz. Mógł to uczynić w drodze postępowania egzekucyjnego skoro dłużnicy pomimo dwuletniej prawomocności wyroku karnego nie wykonali dobrowolnie obowiązku naprawienia szkody poprzez złożenie świadczenia do depozytu sądowego.

Mając na uwadze powyższe należało znać za nieuzasadniony również zarzut naruszenia prawa materialnego art. 361 § 1 KC. Fakt niedziałania wierzyciela pierwotnego, mógł być bowiem z łatwością przełamany przez dłużników przy zastosowaniu instytucji depozytu sądowego, gdyby tylko po ich stronie była wola wykonania zobowiązania. Skarbowi Państwa nie sposób zaś przypisać działania w warunkach zwłoki wierzyciela.

Zarzuty podniesione w apelacji powoda okazały się w części uprawnione, ale nie mogło to doprowadzić do zmiany wyroku.

Rację ma powód wskazując, że zgromadzony materiał dowodowy świadczy jednoznacznie o tym, że brak organu zarządzającego w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P., a także wcześniejsze wykonywanie funkcji zarządzających przez osoby, które dokonały zaboru mienia spółdzielni stały na przeszkodzie podejmowania przez Spółdzielnię kroków prawnych mających na celu przerwanie biegu terminu przedawnienia roszczenia o odsetki ustawowe za opóźnienie od

zobowiązania naprawienia szkody. Także kurator ustanowiony dla Spółdzielni nie mógł przedsięwziąć takich środków, gdyż jego kompetencje były ograniczone treścią art. 42 KC.

Uwzględniając zarzut przedawnienia Sąd Okręgowy nie dopuścił się jednak naruszenia art. 5 KC.

Należy zauważyć, że obecny wierzyciel (Skarb Państwa) nie jest w jakikolwiek sposób powiązany z Rolniczą Spółdzielnią Produkcyjną w P., a nabycie jej majątku było w tym przypadku wyłącznie wynikiem rozwiązania przewidzianego w art. 9 ust. 2b ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. Nr 121, poz. 770). Spowodowane więc zostało nieprzerejestrowaniem się Spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego do dnia 31 grudnia 2015 r.

Spółdzielnia zaniechała obowiązków rejestrowych z tych samych przyczyn, dla których nie podjęła kroków windykacyjnych wobec pozwanych. Gdyby Spółdzielnia posiadała zarząd i zdołała w terminie nakazanym ustawą przerejestrować się do Krajowego Rejestru Sądowego, to powód nigdy nie nabyłby jej mienia ani w zakresie wierzytelności głównej, ani w zakresie wierzytelności ubocznych. Nie sposób w związku z tym oprzeć się wrażeniu niezręczności wykorzystywania przez powoda argumentu na temat braku organu zarządzającego Spółdzielni.

Reasumując, gdyby pozwani, prawomocnie skazani za przestępstwo przywłaszczenia pieniędzy Spółdzielni, podnieśli zarzut przedawnienia w sprawie, w której stroną powodową byłaby sama Spółdzielnia, wówczas ich obrona mogłaby być potraktowana, jako nadużycie prawa, które przez wzgląd na art. 5 KC nie może korzystać z ochrony. Skoro jednak powodem jest faktyczny beneficjent braku organów Spółdzielni, który działa w interesie własnym, a nie po to, aby reaktywować Spółdzielnię, to zarzut pozwanych nie stanowił nadużycia prawa szczególnie, że ten sam przepis, który był źródłem wzbogacenia Skarbu Państwa, pozbawił też pozwanych, jako członków Spółdzielni prawa do żądania zwrotu wkładów, jakie wnieśli do Spółdzielni. Zgodnie z powołanym już art. 9 ust 2b ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. prawa wspólników, członków spółdzielni i innych osób uprawnionych do udziału w majątku likwidacyjnym wygasły z chwilą wykreślenia podmiotu z rejestru. Mając więc na względzie przedstawione wyżej okoliczności oraz kierując się trudną sytuacją majątkową obu pozwanych Sąd Apelacyjny uznał, że podniesienie przez nich zarzutu przedawnienia było uprawnione i stanowiło wyłącznie elementem stabilizacji stosunków gospodarczych poprzez osadzenie roszczenia w rozsądnych granicach czasowych.

Zauważyć należy, że data początku naliczania nieprzedawnionych odsetek ustawowych za opóźnienie (9 września 2013 r.) jest zbieżna z datą wydania przeciwko pozwanym wyroku przez Sąd Okręgowy w Sieradzu w sprawie II K 6/12. Zapoznanie się przez pozwanych z treścią wyroku karnego uzmysłowiło im, że nie unikną obowiązku naprawienia szkody. Tym bardziej więc utrzymanie obowiązku zapłaty odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia za okres po skazaniu, powinno być dla nich zrozumiałe.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny oddalił obie apelacje na podstawie art. 385 KPC.

Ze względu na to, że w postępowaniu wywołanym apelacją powoda, powód był stroną przegraną, a pozwani wygraną, zaś w postępowaniu wywołanym apelacją pozwanych relacja ta była odwrotna Sąd Apelacyjny uznał, że zachodzą podstawy do wzajemnego zniesienia kosztów postępowania apelacyjnego na podstawie art. 100 KPC.